Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 654 — NGÀY THỨ SÁU 1er AOUT 1919 — NGÀY 6 THÁNG BẢY ANNAM (Kỷ-vị) — NĂM THỨ 13

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur Politique — L. MARTY
Adm. Gérant — NGUYỄN-V-CỦA
ADMINISTRATION ET RÉDACTION : Saïgon, Rue Catinat, 157. (1er Etage)

GIÁ BÁN :
Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-man
Một năm. . . . . 6$00
Sáu tháng. 3 50
Ba tháng. 2 00
Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

LỤC TỈNH TÂN VĂN
MỖI TUẦN LỄ RA BA KỲ :
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ . . . . . 0$04
Adresse telegr. : LUCTINH-SAIGON

GIÁ BÁN :
BẮC-KỲ, LAO, PHÁP VÀ THUỘC ĐỊA.
Một năm. . . . . 7$00
Sáu tháng. 4 00
Ba tháng. 2 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser
à SAIGON. Aux bureaux du journal.
à HANOI : Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

MỤC LỤC

Kỉnh bạch.
Thuế mới.
Âu-châu điện-báo.
Kỷ chư nghị-viên dịu-hạt Hội-đồng.
Trồng-trái.
Cách trí tập.
Thông báo.
Lân-quốc tân-văn.
Hướng truyền.
Sổ thi đâu.
Hằng đêm hằng có.
Tự-do diễn-đàn.
Tin Đông-dương.
Chuyện giải buồn.
Văn-uyển.
Thai.
Sanh nghề tử nghiệp.
Quan báo
Đoãn thiên tiểu thuyết.
Phùng-kim-Huê.

Kỉnh bạch

Tờ Lục-Tỉnh Tân-Văn mở rộng là sở-dĩ muốn khoán trương đường công-ích, truyền thuật các điều tân-tiến trong thế-giới và gây nên mối cảm tình quốc-dân trong ba cõi cho tiện bề giúp Chánh-phủ về điều khai-hóa.

Vẫn trước khi dùng người học-thức đàng ngoài bỉnh bút cho bản-báo là cố muốn cho Bắc, Nam có thể liên lạc mối cảm tình khuyên lơn công tấn-bộ. Không dè, mấy ngài làm sai tôn-chỉ của bản-báo. Nên từ đây người bỉnh bút của bản-báo toàn là người Nam-kỳ như trước vậy, và lại hiệp một chủ với tờ Nam-Trung Nhựt-Báo.

Nay ông Nguyễn-tử-Thức hiện bỉnh bút cho tờ báo Nam-Trung lại phụ bút vô tờ L. T. T. V. rộng mở tám trương, xuất bản mỗi tuần ba kỳ, bán lẻ 4 su một số. Bản-báo chủ ý muốn tiện cho cả quốc-dân có thể đọc tờ L. T. T. V. là một tờ báo để lòng phát minh dân-tộc.

Vậy xin các nhà đồng-chí và quan trên muốn thấy sự cải-lương trong nước, xin giúp bản-báo thạnh-hành.

L.T.T.V.

THUẾ MỚI

(Impôts nouveaux)

Không lý Langsa đóng thuế nặng hơn Khách-trú

Tệ Báo số 643, ngày 30 Juin, có để lời rằng, theo như bài diễn-thuyết của quan Thống-đốc Nam-kỳ **Maspero**, đọc khi mở hội nghị Quản-hạt kỳ mới qua rồi, luận về ngân-khố khiếm khuyết, ngài sẽ định một hạng thuế mới, buộc người Langsa ở Nam-kỳ phải chịu gánh lấy, tùy gia-tiểu nhiều ít, kêu là thuế Công-dân (*taxe civique*).

Nay nghe ra, nếu quả như tiếng phong văn, chẳng còn e huyền hoặc, thì thuế Công-dân ấy sẽ định cho người Langsa, nhà có con, ba đứa thì mỗi năm đóng năm đồng ; hai đứa, tám đồng ; một đứa, mười lăm đồng ; không con hai chục đồng ; còn người chưa vợ hay là không có vợ, từ 30 mươi tuổi sấp xuống, ba chục đồng, ba mươi tuổi sấp lên, bốn chục đồng.

Trộm nghĩ, người Langsa hằng có lòng trung, vì nước, dầu nặng nhẹ thế nào cũng chịu, trông chắc không ai phiền hà chi cả ; song Langsa là dân chánh-thể của Nhà-nước mà phải gánh chịu nặng nề như thế, dân ngoại-quốc và kỵ ngụ trong xứ nầy phải sao ? Không lý để cho dân ngoại-quốc gánh chịu nhẹ nhàng hơn, ti như dân Trung-huế đó vậy.

Thoản lại dân Trung-Huế qua đây, rất đông bề thế ở ăn thong thả, lại phần nhiều lập nên sự nghiệp chẳng nhỏ, mỗi năm lo lãnh một cái bài-chỉ mà thôi, bài-chỉ ấy lớn chẳng đồng, chỗ thì vầy, chỗ thì khác. Như ở thành-phố Saigon và Chợlớn, mỗi tên đóng mười lăm đồng rưỡi bạc, còn ở tỉnh thì không chừng, tỉnh thì mười sáu đồng, tỉnh thì mười bảy đồn rưỡi, tỉnh thì mười tám đồng chín cắt năm chiêm, có tỉnh tới hai mươi mốt đồng bốn cắt. Xét kỹ, nội một cái hạng thuế cho một thứ dân mà không đồng, thì cũng là lạ kỳ hết sức. Có lý đâu dân ngụ thành phố Saigon Chợlớn là dân thong thả, rộng bề thế hơn, lợi hơn, lại đóng thuế nhẹ hơn dân ngụ Lục-châu, nhứt là dân ngụ trong mấy tỉnh như Tây-ninh, Hà-tiên là tỉnh thế sanh nhai rất khó. Dường ấy sao đồng một bực.

Mới nghe, nếu chẳng lầm, quan Thống-đốc Nam-kỳ mới cử một bàn hội, để cho ông Quesnel toạ chủ xét về vụ thuế của Khách-trú ngụ Nam-kỳ và định một giá cho đồng nhứt thể. Lại cũng có nghe bản-hội ấy lấy giá mười tám đồng làm bực trung, từ đây Khách-trú ngụ trong Nam-kỳ mỗi năm mỗi tên đóng mười tám đồng, không lên không xuống. Chưa rõ bởi cớ nào bàn hội định mười tám đồng, không định hai chục đồng cho trọn. Xét lại, định hai chục, đồng thì phải hơn, có nặng nề gì mà so đo, bất quá mỗi tên Khách-trú chịu bằng một đầu thuế của người Langsa không con, mà kho lại thâu trội lên, nội trong thành phố Saigon-Chợlớn, mỗi năm mười lăm, mười chín muôn đồng bạc.

Tính thử ra coi, Khách-trú ngụ trong thành phố Saigon có hơn mười lăm ngàn, song kể cho mười lăm ngàn ; nếu lấy theo giá thuế cũ 15 đồng rưỡi một đầu, thì một năm thâu có : 15.000×15.5=232.500$00.

Lấy theo giá mới định 18$00, thì : 15.000×18=270.000$00. Còn lấy theo giá ước định 20$00 thì : 15.000×20=300000$00

Có phải thâu trội hơn 67.500 đồng chăng ? Còn Khách-trú ngụ trong thành phố Chợ-lớn có hơn hai mươi sáu ngàn ; nếu lấy hạn cũ mười lăm đồng rưỡi mà tính ra, thì một năm thâu có : 26.000×15.5=403.000$00.

Lấy theo giá thuế mới định 18 00, thì : . . . . 26.000×18 = 468.000 00.

Còn lấy theo giá ước định 20 00, thì : . . . . 26.000×20 = 520.000 00.

Có phải thâu trội hơn 117.000 00, chăng ?

Kể nội trong hai thành phố Saigon và Chợlớn, lợi cho kho mỗi năm (67.500+117.000=184.500$00), mười tám muôn bốn ngàn năm trăm nguơn bạc.

Ấy vậy, định giá thuế cho Khách-trú mỗi một năm hai chục đồng thì phải hơn, tôi nhạo lại, chẳng nặng nề gì mà so đo, bất quá mỗi tên Khách-trú gánh bằng đầu thuế của một người Langsa có vợ mà không con, định như vậy đã tránh khỏi tiếng Khách-trú đóng thuế nhẹ hơn người Langsa, mà kho lại đặng lợi mỗi năm trên mười tám muôn đồng bạc.

Lập-Thẳng.

ÂU-CHÂU ĐIỆN BÁO

(Havas)

Paris, le 28 Juillet 1919.

Quan Thừa-tướng viếng tỉnh Somme

Quan Thừa-tướng Clémenceau viếng tỉnh Somme ; bá-tánh thấy vui mừng hậu tiếp.

Lễ kỷ niệm trận Marne thứ hai

Ngày 27 juillet là ngày tới tuần giáp năm trận Marne thứ hai. Trận Marne thứ hai nầy, binh Pháp giết Đức-tặc thây chồng như núi, máu chảy thành sông, nhắc lại lúc ấy, bổn báo có nói, sông Marne quá hơn Vô-định Hà thuở trước. Đức-tặc thất trận Marne thứ hai nầy rồi thất luôn cho đến thúc thủ lai hàng, cơ đó tan hết.

Cớ ấy nên, bữa qua (27/7) tại Epernay, lễ kỷ-niệm trận Marne thứ hai rất trọng, có quốc sứ I-ta-li và Hồng-mao dự khán.

Dân Autriche cử ông Renner Thượng-thơ ngoại vụ

Hội Dân-quốc nước Autriche nầy quyền cho ông Renner gồm coi Thượng-bộ ngoại-vụ,

Đáp lời Erzbeerger

Cựu quan Chưởng-ấn Đức-quốc là ông Michaelis đáp cùng Erzbeerger rằng nếu ngài không đoan chánh cùng Đức-Giáo-Tông là vì nghi còn mang tiếng cậy sứ nước Trung-lập đó xem tình ý Liên-Hiệp cơ ra thế nào.

XA-BÔNG MẮT-XÂY
Tốt nhứt cả Đông dương
Hiệu LA LICORNE Con ngựa một sừng
HAO-VINH Công ty
HÃNG A NAM
106 bis Rue Lefèvre, Saïgon
AGENT EXCLUSIF

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

Kỳ chư Nghị-viên Địa-hạt Hội-đồng

Xin quí-viên mở lượng

Ngoài những đều, chư quí-viên đã công định cùng quan Chủ-tỉnh, mà giúp ích cho dân mở mang cho trong châu-quận, quí-viên chẳng năm nào mà bỏ quên đoàn hậu tấn là đám học-trò các trường mà chẳng lo chuẩn định một số tiền để mua sách-vở phát ra cho trẻ học. Thật cái ân đức của chư quí-viên rất lớn; chẳng những cha mẹ học-trò xưng tụng ân đức chư quí-viên mà thôi, cho đến trẻ khi thành danh rồi, cũng còn ghi nhớ.

Trộm nghĩ chư quí-viên ra gánh phần chức trách to-tát, thế mặt cho dân trong tổng, mỗi đều công ích nào chư quí-viên cũng có quyền ước cử giữa hội, có quyền chuẩn định cùng quan Chủ-tỉnh tọa chủ, nếu chư quí-viên đa đoan công việc mà chẳng năm nào quên đám học-trò, thì biết hẳn chư quí-viên có lòng lo cho dân, muốn cho đàng giáo-dục trong xứ mau tấn phát, chư quí-viên lại rộng xét biết trong đám học-trò, con nhà nghèo là phần đông, cha mẹ không có thể mua sách-vở cho con nổi, còn con nhà giàu là phần ít, trong trăm có một với hai, nên chư quí-viên năm nào kho địa hạt dầu hẹp hòi, bớt chi thì bớt, chớ phần tiền mua sách-vở cho học-trò cũng rộng. Thật đáng kỉnh-phục lượng hải-hà của chư quí viên lắm lắm.

Ngặt có một đều chuẩn định chi phí thì chư quí viên chuẩn, mua sách vở thì để quyền cho tay khác chọn mua, nên phần nhiều sách vở mua về phát cho học trò: hoặc có thứ không vừa theo sức học trò, hoặc có thứ không dùng đặng. Nghĩ có phải tổn phí mà không đặng ích đó chăng?

Ước phải chi kỳ kiểm duyệt thâu xuất tới đây, chư quí viên chuẩn định số tiền mua sách vở cho học trò rồi định luôn phải mua thứ sách nào cho vừa sức học trò theo lớp và cho các trường trong tỉnh học một thứ bài vở với nhau, y theo chương trình của quan phê định. Đặng vậy, sự giáo dục mới phấn khởi cho.

Thoản lại muốn cho học trò các trường trong tỉnh, mỗi lớp đồng học một bài vở với nhau, thì thầy giáo phải tùy chương trình dạy y một cách với nhau mới đặng. Mà bởi sách vở mua phát như vậy đó, làm sao mà thầy giáo phóng bài vở cho y với nhau đặng? Thầy nầy dạy cách nầy, thầy kia dạy cách kia, té ra, sự giáo-dục có chương trình, mà mỗi trường dạy riêng mỗi cách.

Hiện nay, nhà-in Union mới xuất bản, một hiệu báo, tên là.

Sư-Phạm Học-Khoa

Mỗi tuần ra mỗi số. Trong mỗi số chia ra làm năm phần.

1° Một **phần-tạp-chí** có đủ bài vỡ theo cách dạy, có đũ điều chỉ dẫn cách dạy trẻ cho thầy, lại cũng có nhiều bài vở khác giúp cho thầy các trường sơ đẳng để dạy và có đủ điều quan báo về phần chức việc các trường sơ đẳng trong xứ và về việc vận động trong quí ti.

2° — Một **Phần-thầy** có đủ, theo từ lớp **Đồng-ấu**, Dự-bị và Sơ-học, những điều chỉ-dẫn chắc chắn, cho thầy Giáo cùng là trò giám, cách dạy theo bài vở phóng ra trong mấy xấp kể theo đó riêng cho phần học trò,

3° — Một lớp Đồng-ấu (Phần học-trò).

4° — Một lớp Dự-bị (Phần học-trò).

5° — Một lớp Sơ-học (Phần học-trò).

Ba lớp này có bài vở phóng sẵn, dạy đủ các món định theo chương-trình đã đính trong luật giáo-dục.

Thoảng lại báo Sư-Phạm Học-Khoa là một tờ báo, tay ông **Diệp-văn-Cương**, là Ngự-tiền thông-sự Hàn-lâm-viện, trức-học-sĩ, Giáo-sư trường Bồn-quốc, để cho người Nam-kỳ dùng, đã chịu cho Học-chánh-đường Nam-kỳ kiểm-duyệt và công-nhận. Thật sự lợi ích của tờ Sư-Phạm Học-Kkoa rất nên to tat.

Trước hết, Sư-Phạm Học-Khoa chọn ròng những danh-văn, nên cái tôn chỉ Sư-Phạm Học-Khoa chỉ lấy sự truyền bố theo phép Langsa làm đầu.

Sau là, dùng để bổ khuyết cho các trò-giám cùng là thầy Giáo làng không có học phép giáo-dục nơi trường Sư-Phạm. Nương lấy Sư-Phạm Học-Khoa, Annam người nào có trí, có bằng-cấp Sơ-học, cứ do theo cách chỉ dẫn trong Phần-thầy, thì dạy dỗ ắt đặng công-hiệu chẳng sai.

Sau nữa, Sư-Phạm Học-Khoa hiệp cách giáo dục trong các trường Sơ-đẳng lại cho in khuôn, in rập với nhau, chẳng trường nào dạy khác hơn trường nào. Mà hễ hiệp cách giáo-dục trong xứ in như một, thì đó mới thật dạy y chương-trình trong phép giáo dục chung đã định năm 1918.

Ấy đó, sự lợi ích đang đầu chứng lối tờ Sư-Phạm Học-Khoa xuất hiện là đó.

Ngoài các cớ chỉ ra trên đây, hãy còn cớ chắc-chắn khác nữa, chứng quả báo Sư-Phạm Học-Khoa là một hiệu báo đại ích hơn hết cho nhà ta. Là khi mới sắp bày, quan Toàn-quyền **Albert Sarraut** đã đành công-nhận lấy mà làm chủ-trương; ngài tính rằng theo cơ thời nầy là cơ thời đang lo chỉnh đốn phép học-vấn cho xã-hội ngài chắc không có phương châm nào mà nâng đỡ phép giáo-dục cho phần khỏi bằng Sư-Phạm Học-Khoa.

Sẵn như vậy đó, chư quí-viên, tới kỳ hội chuẩn định tiền mua sách vở cho học-trò, nên định luôn phải mua báo **Sư-Phạm Học-Khoa** phát cho các trường trong tỉnh. Hễ chư quí-viên định, tự nhiên quan chủ tỉnh biết sự công-ích, chịu liền, vì thầy dạy theo Sư-Phạm Học-Khoa, Học-trò học theo Sư-Phạm Học-Khoa, thì chẳng những y theo chương-trình quan định mà thôi, mà các trường, học-trò lại học đặng một bộ sách với nhau là báo Sư-Phạm Học-Khoa, vì trong đấy có đủ các môn học, chẳng cần sách nào khác nữa. Dường ấy đã đặng tiện cho thầy, ích cho trò, lại lợi nhiều, khỏi tổn mua sách vở nhiều như trước.

Giá bán và cách bán

Giá **Sư-Phạm Học-Khoa** trọn số định bán mười hai đồng bạc (12$00) một năm, trả tiền trước.

Còn những xấp rời, phụ cho những lớp **Đồng-ấu**, **Dự-bị** và **Sơ-học**, thì bán riêng cho học-trò, theo lớp học, giá mỗi xấp hai đồng (2$00) và cũng phải trả tiền trước.

Vậy xin chư quí viên địa-hạt hội-đồng thương quê hương, thương đoàn hậu tấn, muốn cho đàng giáo dục thạnh hành, kỳ hội tới, chuẩn định mua Sư-Phạm Học-Khoa, phát cho các trường, ơn chư quí viên tạc để.

L. T. T. V.

Trồng-trái

Lối một trăm ba mươi năm trước đây không có phương chi trừ bịnh trái-giống hết. Những khi bịnh truyền ra thì hại mạng người quá nhiều, song cũng không biết làm sao đặng. Có ông lương-y Hồng-mao quí-danh Jenner hằng để-ý xem, thấy những người nuôi bò cái, hay nặn sửa nó, thường bị truyền một chút chứng bịnh của nó gọi là cow-pox. Bịnh nầy sanh ra mục nơi vú con bò. Mà hễ người nào vương chứng ấy rồi thì ít khi bị trái-giống. Đoạn người mới có ý truyền cái bịnh ấy ra gọi là trồng-trái đặng phòng ngừa trái-giống. Cái ý Cao-kiến của người, thí-nghiệm ra, đặng kết quả nên sau người ta mới dùng cách đó mà ngừa bịnh trái. Ông Jenner tìm ra được phương ấy, cả hoàn cầu đều đặng nhờ, nên đã ngăn bớt sự truyền-nhiễm của bịnh trái đặng nhiều. Phương trồng-trái dùng trong xứ ta, là từ hồi xứ ta thuộc về Pháp-quốc tới giờ. Ban đầu, dân ta còn nhát, không muốn đến trồng. Sau rõ đặng phương ấy hiệu-nghiệm nên hết nghi sợ và ngày nay mà xứ ta ít người bị trái-giống nhiều hai là bởi nhờ cái **phương thần diệu ấy.**

Trước khi chỉ cách lấy mủ và cách trồng, tôi xin tỏ phương trồng-trái của dân ta thuở trước:

Người Tàu và dân ta hay lấy mủ trái của người bị nhẹ, trồng cho người mạnh. Ý muốn cho có trái nhẹ một lần, sau khỏi lo. Song nhiều khi trồng như vậy, bịnh phát ra nặng lắm phải chết, nên người ta bỏ phương hiểm nghèo ấy

(Sau sẽ tiếp theo)

Cách-trí nhập môn

Đã hơn mấy tháng nay, tôi gia công diễn dịch những bài cách-trí sơ giải ra đây là có ý cho chư khán quan quen thuộc những tiếng mới lạ là tiếng trong các phép bác-học, hóa-học hay dùng, đặng phòng khi nhập cuộc cho khỏi bợ ngợ.

Nay chư khán quan đã nếm trái mùi rồi, tôi xin dẫn chư công lên thềm mà vào cửa Cách-trí.

Cách-trí học-Luận

Từ thuở âm dương chia ra rồi, thì muôn loài sanh sanh, hóa hóa, nên đầy trong trời đất đều là muôn vật; khắp trong thế gian mỗi vật đều có chuyện cho mình học.

Bởi vậy con người mà chẳng học thì chẳng có cách trí chút nào, mà nếu học mà không cùng lẽ, sao gọi rằng học!

Nay bên Thái-tây các nước văn-minh chia sự học ra nhiều mối, nhiều khoa, những là: Trường dạy binh-Pháp, thương-chánh, tạo-thuyền, chế-khí, v. v, thậm chí cho đến nghề ruộng-nương, nghề chài-lưới, dệt lụa-vải, nuôi lục-súc, cách khai khoán, bá công bá nghệ, không việc nào chẳng học, không nghiệp nào mà chẳng tính; mỗi vật, mỗi việc đều truy nguyên cội rễ, mà tìm kiếm những đều mật nhiệm. Ví như ông Ba-banh. (Papin) thấy nước sôi bên hội ý, lấy hơi mạnh của nước mà tạo cơ khí; ông Nhu-Tông (Newton) thấy trái cây rụng xuống đất mà tìm biết đất có khí hấp-lực (attraction de la terre) Hai lẽ ấy là đều minh chứng cho đạo cách-trí-học, là đều rất cần cho thế gian trong sự làm người, song đứng Tạo-hóa chẳng phải thương ai, hay là bỏ ai, mà cho kẻ thì được thượng thông thiên văn, hạ đạt địa lý, trung quáng nhơn sự, còn người lại hủ lậu dã-man; chẳng qua là; bởi một việc học cùng chẳng học mà ra thôi.

Như người Việt-nam thuở trước, cốn đốt-nát quê mùa, thì chẳng nói làm chi, chí như từ 50 năm nhẫn lại đây, có người thông minh đến sẵn ở gần chỗ mà học hỏi, rộng ngã thông lưu.

Tuy vậy mà, từ ấy nhẫn nay, ta chưa hề thấy người nông-phu nào bày ra một chước cày cấy chi mới lạ cho phương tiện. Cốn những người buôn bán thì chưa thấy mấy ai tính một kế chi hay, đặng phòng có ngày mà chen vào trường lợi.

Vậy thì cũng như người xưa nói: « *Manh giả vong thị, kiền giả vong lý* » đứa đui không thấy, đứa nhót bỏ giày. — Ấy là lẽ thường không có chi lạ, xưa sao, nay vậy.

Ước làm sao cho kẻ đui thấy đường, người nhót đi giày, mới là hay chớ.

Hay là cái tệ của người mình bởi sự học chẳng hiệp với việc làm, còn trong việc làm thì thiếu học, bỏ dứt cội-rễ, mà tìm kiếm sự nghành ngọn, chuyên đều hư-giả mà bỏ việc thiệt-hành chăng?

Có người hỏi cội-rễ là gì? — Cội-rễ là cách-trí, cách-trí là *cách-vật tri-trí.*

Trong xứ Nam-kỳ ta đây, những trang văn-nhơn tài-tử, quảng-kiến đa-văn, hễ có nghe luận đến việc cách-trí thì hay than trách rằng: « Sự học-hành của con nhà Annam mà không bác-lãm là tệ bởi nhà Tần đốt hết sách-vở, nên nay không còn đều cội-rễ, duy còn sót lại những sự ngọn-nghành mà thôi ».

Nói vậy rất sai lầm, sách-vở tuy mất, chớ cái lý trời đất hẳn còn, không hề mất đặng.

Lấy đó mà suy, thì đủ biết rằng sự mất còn chẳng phải tại nơi lửa Tần, ấy là tại nơi học cùng chẳng học mà thôi!

Và lại, tới đời Tần-quốc, thì nhà Tần, nhà Ngụy việc giáo-hóa tan tành, phong-tục tồi-bại. Ấy là bên Tàu; còn trong nước Nam ta từ vua Gia-long định quốc cho đến Tân-triều, không có giờ phút nào thấy ai lo việc Cách-trí.

Đã vậy mà lại còn đem thêm cái việc dị-đoan chen vào mà gạt lầm dân trong cơn yếu trí, làm cho đến [illegible] bỏ việc cội-nguồn quên [illegible] học.

Qua đến đời Tân-triều mới dấy việc học-hành, kẻ lo học chữ quốc-ngữ, người lo học chữ Langsa, nhờ đó ngày nay mới rõ Cách-trí là muôn vật trong hoàn cầu mà ta biết đặng, là nhờ nương sự học mà suy nghĩ cho cùng, tìm cho tột lẽ, ấy gọi là đạo Cách-trí.

(Sau sẽ tiếp theo)

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(*Nouvelles du pays*)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước . . 6 f. 60
Giá lúa, la 68 kil. chở tới nhà máy Chợ-lớn (bao trả tại) : 5$15 tới 5$25

NAM-KỲ

(*Cochinchine*)

Sài-gòn

Giận thì nói vậy.....

Cô Phạm-thị-Hóa kêu là cô Chín-Hòa gốc ở Phú-mỹ Gia-định bị chồng là thầy Lê-văn Hiên, 32 tuổi, ở đàng Francis-Garnier số 19, lúc nộ bất cập lượng, ra tay. Bị đòn đau, cô cũng giận chạy đi thưa bót. Chừng đủ mặt, cô thấy vậy không đánh, bèn xin bãi nại. Hỏi sao đã đi thưa rồi còn bãi nại? Cô đáp rằng :

« *Giận thì nói vậy, dạ tôi còn... .. ừ ừ thương anh* ».

Một cắt một thoi còn thêm một đá

Trần-v-Sôi, kéo-xe số 610, đem cái nón của tên Soldat C. tới bót mà thưa rằng kéo từ giờ ngọ cho tới giờ mùi, tính theo đời nầy thì nói chạy hơn hai giờ mấy, mà Sơn-đá ta trả có một cắt một thoi và thêm một đá. Tuy vậy mà bỏ, chẳng kể gì thử thoi với đá, miễn trả đủ tiền xe cho tôi thì thôi.

Bót lấy nón gởi ngay vô trong cơ và tỏ cho trong cơ tường cớ sự.

Phong võ bất kỳ

Tên Trần-v-Cam 19 tuổi, giấy thuế năm 1918 số 424, làng Phước-lợi tỉnh Chợlớn đi Saigon chơi, nằm dựa đường mà chết. Quan thầy khám thấy, đề cho cớ chết tự nhiên, không chỗ nghi ngờ, liền dạy chôn.

Ba thứ giấy

Chủ thợ may, Dương-hữu-Đại, 31 tuổi, ở đàng Luro số 64, cớ rằng mình làm rơi nhiều thứ giấy :

1° Giấy thuế thân,
2° Cuốn livret,
3° Giấy cầm giấy cầm đồ Dakao,
4° Giấy giặt đồ.

Dê của ai, lãnh lấy

Đi đâu mà vợ chồng con cái đắt nhau đi cả bầy, gặp lính tuần-thành dẫn hết đem về Fourrière mà cột!

Một xồm, hai cái, một con, nhà ai có mất, tới Fourrière mà lãnh.

Cholon

Không mẹ bỏ vú Dì

Tục vì : Không cha thì đeo chơn chú, không mẹ thì bú vú dì, xét kỹ lời tục nầy cũng có khi nhầm khi sái. Con Huỳnh-thị-Thinh đã không bú vú dì, lại bỏ vú dì mà đi mất, vì nó đã mười sáu tuổi rồi. Dì nó Lê-thị-Lý thợ may ở đàng Lareynière số 187 đi thưa, kể công nuôi nó thuở còn thơ, mất mẹ! Hu hu.. .. hu.

Thầy thuốc mất khúc mộc-hương

Chớ phải mất một khúc một, lão thầy thuốc Châu-Thuận ở đường Paris số 33 cũng chẳng đi thưa làm gì, ngặt vì nội tủ có mười lăm khúc mộc-hương, gặp buổi tốt nắng đem phơi chớp hết. Châu-Thuận đánh giá năm-chục đồng ; nếu chẳng mất, có ai tới hỏi mua, ắt Châu-Thuận thách tới mười lăm đồng một khúc.

Thử sức chơi mà

Chệc Phước-kiến Huỳnh-Tây-Sơn tài-phú tiệm Ich-Long ở đàng Jardin với tên đầu-bếp Nguyễn-v-Càng, chẳng biết đàng mua đàng bán, cãi lẫy chưởi mắng với nhau làm sao không biết, mà một đàng quăng bàn-toán, một đàng ném giỏ, ra tay thi võ.

Đi quờn với nhau một hồi, lính bắt cả hai lên bót. Bởi không vít tích gì, nên bót hỏi hai đàng muốn kiện thưa nhau không, hai đàng nói : Không....., thử sức chơi cho biết!

Cãi bỏ nhà Bí, bị Thuốc đi thưa

Thằng Cãi bỏ nhà ông Bí là nội to nó ở xóm Vôi mà đi mất. Chị Thuốc kím không đặng, đi thưa. Hỏi hình tích Cãi ra sao, chị Thuốc bầm rằng nó dõng in cha nó! — Xong!!!

Hết thảy bảy mươi mốt lồng lăm cắt

Trần-Trị (Phước-kiến), làm cu-li nhà-máy Vạn-thuận tường, chắt lót sắm quần áo đồ-đạc đáng 69 đồng, ai khuấy chơi lấy hết. Mượn luôn hai đồng bạc với bài chỉ thuế-thân đi mất.

Đi đâu đó

Tên lính-tập Trần-v-Lư 36 tuổi, số 2624 đi đâu mà không bận đồ lính, tay lại có cầm cây, cầm dao, gặp tên biện Robert tại đường Stratégique hắt giải nạp. Tên đi cấp với Lư tẩu thoát!

Lân-quốc tân văn

(*Chez nos voisins*)

Trung-Huê — Nhựt-Bổn

Bắc-kinh, le 19 juin 1919

Cách vài bữa nay. Thượng-thơ Nhựt-Bổn là ông **Obata** trách Chánh-phủ Trung-Huê về sự lấy chai hàng-hóa Nhựt-Bổn. Ngài trách rằng : Vì sự lấy chai ấy, bao nhiêu tàu Nhựt-Bổn qua lại Thượng-hải và Hán-khẩu, không cất hàng lên đặng, làm cho thương-nhơn Nhựt-Bổn lỗ rất nhiều. Ngài hỏi Chánh phủ Trung-Huê đã có lo mưu chi sửa an mối tệ ấy chưa?

Vì vậy nên Thượng-bộ ngoại vụ của Trung-Huê mới sai ứa quan sứ Nhựt-Bổn, lấy cam ngôn mỹ từ mà tỏ tình hòa-hảo của Chánh-phủ Trung-Huê và xin Nhựt-Bổn đừng phiền vụ học-sanh làm mích lòng Nhựt-Bổn. Sứ Trung-Huê cũng có nói với sứ Nhựt-Bổn rằng Chánh-phủ Trung-Huê đã có troàn lịnh cho văn võ các tỉnh phủ ráng sức mà diệt mối tệ, chẳng để cho dân lỏ lòng thù oán nữa.

Bên nước Trung-Huê các quan đều nghĩ cho bề nào ông Obata cũng xin Trung-Huê bồi thường sở hại trong vụ lấy chai Nhựt-Bổn.

Hương-cảng

Về vụ dân Trung-Huê lấy chai hàng hóa Nhựt-Bổn, phòng Thương-mãi tại Pakhoi nhóm định quyết như vầy.

1° — Việc lấy chai hàng hóa Nhựt-Bổn phải thi hành một cách cứng cỏi, còn sự hặng hóa Nhựt-Bổn chở vào phải chặn bứt.

2° — Cử một bản hội phải xem xét kỹ càng coi thứ hàng nào là hàng Nhựt-Bổn.

3° — Lập một ti riêng để lo về việc truyền bố sự lấy chai cho mạnh và cử thừa-phái các nơi để dục lòng dân.

Chánh-phủ Trung-Huê sửa an cùng Nhựt-Bổn như thế, còn lòng dân như thế, chưa rõ tương lai của Trung-Huê Nhựt bổn sẽ ra đến lẽ gì.

NHỰT-BỔN

Nước lụt

Vì tại Sanin và Sanyo, mưa đổ như suối ngày nầy sang ngày nọ chẳng dứt hột, nên nước lụt ngập tràn làm cho các ngã đàng xe-lửa đều bứt.

Báo "NAM-PHONG"

MỖI THÁNG XUẤT BẢN MỘT KỲ

Giá :

Trọn năm.	4$00
Sáu tháng.	2 00
Mỗi số.	0 40

HƯỚNG TRUYỀN

(*Echos*)

Mưa đá

Về miền Nong-Trưồi, khi 3 giờ rưỡi chiều, ngày 12 tháng Juillet, Trời trở cơn dông-tố rất dữ-dội tiếp đến mưa lắc-rắc một chặp, rồi đổ xuống mưa đá, ước độ 5 phút, các nhân dân lấy làm điềm lạ, lại nói rằng những hạt mưa ấy lượm mà cất đi để dành rửa mắt thì sáng mắt mà nên thuốc, cho nên kéo nhau ra lượm rất đông, kẻ thì bỏ vào chai, ve hoặc chén, đĩa. Những hạt mưa đá ấy trong suốt như thủy-tinh, mà to bằng hột bắp, cầm vào tay thì lạnh hơn nước đá, để một chặp thì tan ra nước cả.

Khi lượm thì đua nhau mà lượm, bất kể nơi sạch nơi dơ, hễ thấy rơi xuống thì lượm, chớ đã biết đâu lúc khi nó tan ra ấy là một thứ nước mưa thường. mà lại trộn lẫn vào những đồ dơ trong khi lượm lên thì nó dính theo. Nếu nước ấy dùng để rửa mắt thì chẳng những đã không chút ích gì, mà lại thêm hại mắt. vì mắt là một vật rất tinh-vi của người, mà lỡ đụng phải chất dơ, chắt độc thì mắt phải bệnh. Đã có người biết lẽ như vậy mà giảng-giải ra thì thấy cũng lắm người biết nghe mà đồ đi không dùng nữa.

Lễ mừng cuộc Hòa-bình và lễ Chánh-chung

Sáng ngày 14 Juillet, khi 7 giờ rưỡi — điểm-binh, thổi nhạc mọi. đua xe máy, đua ghe. đua ngựa, đánh đu, leo cột, đi cầu vòi, hát-bội và nhiều trò vui lắm. Cả ngày tập nập, kẻ lại người qua, rõ ra quang cảnh ngày đại hội.

Đến sáu giờ rưỡi chiều các công-sở, tư-gia, đèn thắp sáng choang. xem rất ngoạn mục.

9 giờ tối — Thổi kèn tập binh, lính nào theo cơ ngũ nấy, mỗi người một cặp lồng đèn ; chưng một trái địa-cầu thiệt to, thắp đèn ở trong ; 1 người đóng vai Nguyên-soái, cỡi ngựa, đeo gươm ; 2 người lính Pháp mang súng ; một ông già người Annam chống gậy ; vua Uy-Liêm, lưng đeo gươm, tay cầm cái nơm cá ; một ông thần Hòa-bình ; kế đến súng 75 ; tàu bay, học trò Pháp-việt cầm đèn, mấy bang khách múa rồng, chưng 5 cái đầu gỗ ; kéo đến Hòa Đại-lý. Trái địa-cầu xảy ; vua Uy-Liêm vác nơm ra chụp ; lính Pháp ra ngăn chống giữ trái địa-cầu ; súng 75 bắn ; tàu bay liệng qua liệng lại, pháo nổ tứ tung, ông già người Annam vác gậy đập vua Đức, thần Hòa-bình chạy ra chúc Đại-pháp vạn-tuế ! còn vua Uy-Liêm thất thủ. Các qui quan đều khen cái hài-kịch ấy có nhiều chủ-nghĩa và ý kiến sâu xa.

Đốt pháo bông trên bờ biển, còn ở dưới nước có hai cái rạp kết hoa-đăng của hội Ái-Mĩ ; một cái để mời quan-khách, một cái hát-bội, đến 11 giờ khuya, mời qui quan Tây và quan Annam xuống đãi tiệc. Khi các quan đông-đủ, hội ấy có đọc một bài chúc-văn, đại ý cảm tạ cái ơn quan Đại-lý, các quan tỉnh, có lòng chiếu cố đến dự tiệc ; sau tỏ bày cái công ơn Nhà-nước Bảo-hộ, hết sức nhiệt thành khai hóa cho dân Annam. Đọc xong, quan Đại-lý cảm ơn hội một cách rất thanh-nhã, rồi ngài cầm ly rượu mời người trong tiệc đồng thanh mà chúc rằng : Đại-pháp vạn vạn tuế, Đại-nam vạn vạn tuế.

Hát bội thì diễu lớp tuồng Phụng-nghi-đình, thuê con hát ở Bình-định vô làm tuồng cả nên cung cách tiếng tăm rất là xứng đáng. Qui quan coi gần 2 giờ sáng mới về, còn các ông hội viên chơi đến gần sáng mới giải tán.

Rước quan Toàn-quyền

Bữa 17 Juillet, khi 8 giờ sáng, quan Toàn-quyền cùng qui quan đi theo ngài đến tòa Đại-lý. Qui quan tây và quan Annam đón rước một cách rất trọng thể.

Ngài nghỉ lại đó 15 phút rồi ngài lên xe điện đi Nha-trang.

Quan Công-sứ Qui-nhơn, quan Đại-lý Sông cầu và quan Annam đi hộ tống.

Sét đánh

Ở làng Hà-châu, thuộc huyện Phú-lộc có đứa con nít 15 tuổi bị sét đánh mà chết, nguyên ở tại bến-đò làng ấy, khi 4 giờ chiều các đò đang đậu tại bến để sắm cơm chiều, mấy đứa trẻ con thì lên bờ chơi, lúc ấy trời chuyển cơn dông tố đùng-đùng bỗng nhiên thấy ở chung-quanh bến ấy khí đen mù-mịt khắp cả lại, chỉ trong giây phút thì lửa điện sáng loẹt lên một dây lăng quăng lanh hơn cắt tiếp theo một tiếng nổ điếc ốc long tai xong, thì trời lại quang minh như thường, các bà con khi đã hoàn hồn lại, kêu gọi con cái thất lạc mỗi đứa tản lạc mỗi ngã, sau tìm được một đứa nằm chết queo bên bụi cỏ, thảm thay! khi đở nó dậy thì thấy tóc trên đầu sém hết còn ở từ cằm xuống đến ngực, đến bụng thì trầy da xề thịt ra một đường như là ai quào cầu rất mạnh vào đó.

Thi Đậu

Số học-sanh thi đậu bằng-cấp chung học trong hội thi mới qua rồi.

Nguyên-van-Kha, Tran-van-Dâu, Ta-van-Luong, Nguyên-van-Huê, Nguyên-van-Xuân, Nguyên-van-Thinh, Nguyên-van-Dôn, Dang van-Dâu, Trân-ngoc-Thach, Bui-quang-Da, Lê-van-Tho, Nguyên-van-Vọ, Lê-van-Ninh, Nguyên-van-Lê, Huynh-van-Hai, Trân-van-Viêt, Lo-v.-Danh, Ta-trung-Thu, Phan-van-Toi, Nguyên-van-Truyên, Lê-van-Hiêu, Tran-van-Rung, Tran-van-Thang, Nguyên-thiên-Kê, Tran-van-Sou, Ngô-van-Hiêu, Nguyên-van-Diêu, Lê-tan-Hi, Lê-van-Su, Huynh-van-Huê, Huong-v.-Son, Quach-van-Bich, Nguyên-tan-Cha, Nguyên-van-Muoc, Ng.-van-Thoi, Dânh-minh-Trí, Nguyên-van-Cang, Luong-minh-Trang, Nguyên-Dum-Phuoc, Tran-v.-Tuoi, Ngô-tiên-Thanh-Pháp, Ng.-tiên-Thiên, Thai-van-Ngu, Phan-van-Thiêt, Vo-van-Vinh, Vo-van-Nhiêu, Lê-van-Tinh, Pham-van-Nep, Tran-van-Phu, Lê-van-Sau, Nguyên-van-Mang, Doan-van-Sang, Thai-van-Ngân, Nguyen-van-Loc, Tran-van-Dang, Nguyen-van-Qui, Vo-van-Kha, Chung-van-Luc, [illegible] Nguyen-van-Chiêu, [illegible] Nguyên-van-Tieu, Ngo-ngoc-Dong, Le-van-Cong, Nguyen-van-Tho, Nguyen-van-Dau, Ng.-van-Phuoc, Nguyen-van-Kiem, Tran-van-Dang, Luong khac-Nhac, Nguyen-van-Lung, Phan-van-Tuat, Phan-van-Tao, Nguyen-minh-Tanh, Nguyen-van-At, Vuong-van-Bach, Tran-van-Hieu, Pham-van-Tren, Tran-van-Huyen, Lam-ngoc-Chuong.

Bổn Báo kính mảng cho liệt quí tân khoa và chúc cho nhẹ bước con đường hoạn.

Hằng đêm hằng có

Vẫn biết sở Tuần-Cảnh Saigon rất nghiêm, song không lập nổi đăng kẻ trộm, Chẳng đêm nào mà chẳng nghe la ăn-trộm, nhứt là xóm ở đang chasseloup-Laubat thân trên Chợ-Đũi.

Luôn ba đêm đều có ăn trộn vào giực rương của người như chôn không lính tuần phòng canh gác.

Mới đêm rồi đây, là đêm 30 rạng mặt 31 Juillet, nhà thầy Bảy Tín làm việc hãng Oxygénée bị trộm. Lối một giờ rưỡi khuya, vợ chồng vừa êm giấc, quân trộm khoét vách, mở cửa sau và cửa ngăn vào khiêng một rương đồ và quơ những quần áo thường dùng móc để ngoài. Rương đồ không chi cho lắm, duy có cái áo bành-tô của thầy có đồng-hồ, có bạc, có giấy thuế thân, có chìa khóa kho trong hãng và có những toa đi đòi tiền trong dịp đầu tháng nầy.

Kẻ trộm vừa ra, thầy vừa hay la ó lên, người bàn cận đều ứng tiếp, duy lính-tuần không có. Rược theo kẻ trộm, bặt dâu, trở về, chập lâu, cách chừng nửa giờ, bưng đèn ra phía sau, thầy một gói đồ vô giá của kẻ trộm đem quăng trả lại. Ấy mới thiệt gan cho chớ? sáng ngày, nơi đáng tìm nữa, gặp rương và đồ xấu với giấy tờ bỏ trong bụi. Hề hụi khiêng đem về.

Người trong xóm, nói:

« Buổi Đội Bảo còn ở bót Chợ-Đũi, quân gian đều xa lánh, vì đội Bảo siêng năng, đêm nào cũng tuần do tế sát. Từ ngày Đội Bảo bị đổi về hộ khác đến giờ, quân trộm lẫy lừng, chẳng còn biết kiêng nể ai cả thảy. »

Nên thầy **Đội Hỡ** mà hết lòng vì phận sự, ngày rảo bắt quân hoang, đêm rình bắt kẻ trộm, thì có đâu gian tế dám làm dữ tới nước. Dân xóm Chợ-Đũi, xin quan Đốc-Lý tuần-cảnh và quan Đầu-tỉ Mật-Thám ghé mắt đến chỗ hóc vắng nầy, sắp đặt việc tuần phòng lại thế nào; cho dân đặng nằm yên trong canh vắng.

Tự-do diễn đàn

(Tribune libre)

Cờ-bạc

Đọc một hiệu báo quốc-âm thấy có lời bàn về sự cờ bạc diễn giải cách hại về sự cờ bạc thật là minh bạch tình tường lắm. Đọc bài ấy tôi đã được hiểu cái thái độ nhiệt thành, cái tâm lòng thành thật đáng khen đáng phục vô cùng.

Rằng báo Midi colonial có nói Chánh-phủ Đại-pháp mới phê, nhận y tờ của quan Tổng-thông Toàn-quyền Albert Sarraut đệ trình xin cho Đông-dương được tự do cờ bạc nên sốt lòng rải bày các cách hại về sự cờ bạc cho Chánh-phủ Đông-dương nghiệm xét đó chăng? Phải, cái chủ ý đó quí hoá thay mà trân trọng thay, ai xem thấy cũng thương tình, song tôi trộm nghĩ, chỗ lo sợ ngại ngùng cũng phải đó chúc nhưng tôi thiết tưởng lời ấy là lời tuyên ngôn huyền đó mà thôi.

Vì từ khi nước Đại-pháp lập xong nền Bảo-hộ trong toàn xứ Đông-dương nầy, người dòm thấy dân bổn-thổ tánh huống lung về sự ăn chơi cờ bạc mà làng bỏ đường tân bộ văn minh, nên người mau mau xuống chỉ dụ cấm tuyệt cờ bạc, phải vậy mà thôi đâu, người lại đem cái chủ-nghĩa khai-phóng (1) là chủ-nghĩa của tổ-tiên người di-truyền trong lịch sử ra mà truyền-bá cho dân xứ nầy.

Từ ấy nhẫn nay dân ta tấn bộ về đường học-thuật kinh-tế cũng đã nhiều, mà đều ấy bắt đầu phát-hiện ra một cách rực rỡ hơn là tự khi Âu-châu khởi giặc đến giờ.

Tiên nho ta có câu: Gia bần tri hiếu tử, quốc loạn thức trung thần. Ấy đó, từ ngày nước Âu-quốc rõ thấu cái tình trung nghĩa tấm lòng thành của dân ta đối với nước Âu-quốc đến nay thì sợi dây thân ái ràng buộc càng ngày càng thêm khẩn khít bền chặt bội phần.

Hồng phúc ta đã gặp rồi là thầy Đại-pháp ta đã lấy xong cành hoa danh dự, đã đánh tan giặc Đức diệt cường quyền đem công lý mà ban-bố khắp nơi nơi.

Rất đỗi là các chủng tộc khác kia còn hưởng đặng cái đặc-ân ấy thay phương chi dân ta là con nuôi trung tín thì nước Pháp sẽ đối đãi cách nào cho tương-đương cho xứng đáng chẳng sai.

Kia sờ sờ trước con mắt ta nào là trường pháp chánh, trường y-học, trường nông học, trường làm học, trường nghệ nghiệp học toán là trường cao đẳng học hiệu. Còn trường hằng hải sau nầy cũng mở ra luôn.

Các trường cao đẳng ấy thành lập hồi còn chinh-chiến thì đủ biểu-hiệu minh-chứng cái lòng nhơn từ đại-độ của nước Âu-quốc rồi.

Chúng ta nên quyến rủ đồng bào ta đua nhau cho con vào trường cao đẳng ấy đào-luyện nhơn tài rèn đúc thân trí đặng khỏi phụ lòng của thầy ta đáng tạo quyết đem sự học-thuật tân kỳ mà phổ-hoá cho dân tộc ta.

Đây, sự đã hiển-nhiên rồi, đừng vội phiền trách mà không nên, có lý nào thầy Đại-pháp đương cố công gắng sức gây dựng cho dân xứ nầy thành người có tư-cách tài-giỏi mà bỗt nhiên đem thứ bùa mê thuốc lú giết thì giờ xưa của Tàu thuốc ta tự mấy ngàn năm về trước đặng lại ta lại hay sao?

Không đâu! không đâu! tôi dám đoán quyết rằng không đâu. Xin đừng đem lòng nghi hoặc như thế mà làm cho buồn lòng thầy ta.

Hãy xem lại bài diễn thuyết của quan chưa lễ Đông-dương Albert Sarraut đọc tại nữa hội Khai-trí tà -đức ở Bắc-kỳ thì rõ cái chủ-nghĩa khai-phóng của thầy Đại-pháp ta mà, vội chi động-dung vì một tiếng gió.

LÊ-VĂN-TIỀN
Railway Saigon

(1) Khai-phóng nghĩa là khai-hoá phóng-nô.

Tin Đông-dương

Quang-ngãi

Đậu đại-khoa

Ông Bùi-hữu-Hựu nguyên Huấn-đạo huyện Mức-phổ, năm nay đi thi hội đậu Tiến-sĩ, hàng huyện rước cách trọng thể và lịch sự lắm ai nấy cũng đều khen ngợi cả.

Hòa-bình khánh-tiết

Ngày 13 juillet quí quan và dân quan mừng lễ Hòa-bình lớn nhiều lắm chơi rất vui, nhơn dân các xứ đều đến cảnh xem cả. Trên bờ thời bắt bội, đua ngựa, đua xe, còn dưới sông thời đua ghe đua thúng. Tôi thời lính-tập và lính-cơ thổi kèn, đánh trống, chưng cờ, nhạc tàu và nhạc mọi đi khắp cả mấy phố, đến đâu thời đôi pháo đó, [illegible] làm con rồng phun bạc quí thấy làm việc các sở cũng đi theo mà hát mạc-xây-dêt, nhơn dân đành nhau mà coi rất nên náo nhiệt. Tỉnh ta cái lễ nầy vui và đẹp hơn cả các năm trên.

Mỏ chì

Ở tại làng Tân-an, huyện Sơn-tịnh mới tìm được một hòn núi mỏ chì, ông Léoni làm chủ mướn dân đào và chở đi các xứ khác, nhơn dân theo làm thiệt đông lắm.

Kém ăn

Tỉnh nầy tuy là tiểu tỉnh, song ruộng đất tốt, hoa lợi cũng đủ cung cấp cho người trong tỉnh, chỉ vì năm nào các tỉnh cũng có nghe đến mua lúa nên hễ đến tháng bảy tháng tám thì bị thiếu ăn hoài.

Hiện bây giờ giá lúa đến 2$50 một dạ may nhờ năm ni cũ đậu và bắp nhiều nên không đến rối thiệt hại cho lắm.

Lời rao

Xin ghi nhớ rằng, muốn mua Sư-Phạm-Học-Khoa cho trẻ nhà rèn tập, khá gởi mua trước ngày 15 août chớ trì huỡn mà trễ.

Giá trọn năm và trọn số. . . . . 12$00

GIÁ RIÊNG

Xấp cho lớp Động-ấu 2 00
Xấp cho lớp Dự-bị. 2 00
Xấp cho lớp Sơ-học. 2 00

Người ở Saigon và Chợ-lớn được trả góp mỗi tháng là đóng trước 2$00 rồi mỗi tháng góp 1$00 cho đến tất giá.

Chuyện giải buồn

Đi học cách nói láo

Trong xóm kia có tên Mít tánh hay nói láo, hễ mở miệng ra nói việc chi thì cũng có thêm bớt ít nhiều, ý trưởng đâu ai ai nghe cũng tin như lời va nói chớ chẳng dè thiên-hạ đều biết mặt. Mít lại nghe thiên-hạ đồn tại làng X., có ông thầy lảo tổ hơn nữa, anh ta mới tìm tới học thêm, đến nơi nói chuyện mình muốn học nghề nói láo, thầy nghe rõ hỏi: « Sao trò đến học không đem lễ lộc gì đặng cúng tổ? » Mít thưa: « Có mà rủi quá, sớm mai nầy tôi ra chợ tính mua một con heo quay đem đến cúng tổ mà rủi Chệc bữa nay không có quay heo, tôi thấy chợ có bán cá ngon mới mua một con đem đến trước là cúng tổ; sau thầy trò ta dùng một bữa chơi, nên tôi mua con cá lớn đại còn tươi rói, mướn năm chục người khiêng; khi mấy người ấy đem đòn giây lại trói con cá rủi có hai người sơ ý cột cái đuôi không chặt nó dập đuôi một cái hại người đầu nát bấy nhừ tương làm tôi phải tốn tiền mua hòm chôn cất và thưởng nhơn mạng cho hai người ấy, mỗi người hết một ngàn đồng, rồi mướn thêm hai người khác cho đủ số khiêng mới nổi. Khi đi xa phần trời nắng thấy cá hết cựa quậy, sợ nó chết, hết ngon, nên tôi biểu khiêng xuống sông nhúng nước có đè đâu cá có bơi nước nó vùng một cái dây đều đứt hết, mấy người khiêng đều nhào xuống sông uống nước mất ngư, rồi nó lội nổi sông ầm ầm, làm mấy chiếc ghe chài và mấy chiếc tàu đậu gần mé bờ đều chìm hết; chủ ghe và chủ tàu xúm lại bắt tôi thường, tốn hao hết bảy chục muôn đồng, đã tốn tiền lại không có lễ cúng tổ, xin thầy miễn chấp. » Thầy nghe nói lắc đầu mà rằng: « Theo lời trò nói đó thì thôi cần gì phải đi học nói láo nữa làm chi, vì từ đời Bàn cổ đến giờ chưa từng nghe ai nói con cá gì mà lớn dữ vậy, ý là tôi chưa dạy mà trò còn nói thế ấy, chừng tôi dạy rồi ắt là trò nói con cá đó xe lửa Biênhòa kéo không nổi, thôi cho tôi kiếu tổ chớ láo quá chịu không nổi.

ĐOÀN-VÕ-CẶNG.

TRƯỜNG
« Nguyễn-xích-Hồng »

Hội thi bằng cấp tốt nghiệp tây
(Succès à l'examen du Brevet-élémentaire)

Có ba trò thi đậu: 1° Nguyễn-háo-Ca
2° Trần-văn-Tý
3° Lê-văn-Thọ

Trong ba trò thi đậu đây có 2 trò học có một năm rưỡi mà thôi vì 2 trò ấy mới thi đậu bằng cấp sơ-học kỳ rồi (Décembre 1917).

Văn Uyển

(Variété littéraire)

Ký giữ. Bồng-Dinh

Lá gió reo khua vần nhạc thiều,
Dục lòng mộng tỉnh giấc buồn thiêu.
Trăng kia còn biết khi lỡ-tỏ,
Mây có vui chi lúc tôi-chiều.
Dặm Liên bóng Hồng ngui ngúc nhớ,
Cụm Tùng đồng Hạc não nồng kêu.
Cám người dưới án lòn công khó,
Công khó bao nhiêu tình bấy nhiêu.

Thu giang, Mai-Kiên vi đình kiều.

Dật-sĩ qui điền

Phụng họa Bồng-Dinh y vận trong tờ (C. L. B.)

Hoài công hoạn lộ bước dâm dà,
Sớm tính lui về chốn huyền-hoa.
Theo thú dả-sơn trời vắng vẻ,
Lánh nơi đài các cảnh ngụy-nga.
Thảnh thơi đêm lụng miền trăng gió,
Hân-hiu ngày vui chén rượu trà.
Dưa đậu no lòng vun quén đất,
Tuổng chi chen lần giữa phong ba.

NGUYỄN-XUÂN LANG

Mon cher Monsieur Tử-Thức,

Vâng theo ý đề thi anh ra, tôi chẳng phải đèo bòng chen vai cùng mặc khách tao ông, nhưng hởi ham mùi đạo gần làm nên câu, gọi là giúp vui cùng bạn tự văn nhiều ít.

Đề: **Thầy Đại-pháp thành công, Trò Việt-nam tấn bộ.**

Rày nhân Đại-pháp gió huân lò,
Giất khỏi dân ta nẻo tối mò.
Một cuộc khải ca truyền tỡ mỡ,
Ba-kỳ công cộ khắp âu lo.
Tài lành trí lạ nên bia vậy,
Nghiệp khéo nghề khôn phải gắn cho...
Đài-võ theo thầy chen chúc bước,
Non sông mới rạng cái danh trò.

LÂM-LỢI
Dragages Saigon.

THAI

(Devinette)

Đọc quí liệt-quí xét có lòng mua vui
Đáp thai của Bổn-báo, Bổn-báo xin phải
Xét đủ nhẹ rang mỗi phòng thơ nào đáng
Thai phải gánh nhơn bao cho biết đáp thai
Số mấy và phải gán có theo phép. Bổn-
báo chẳng kể chịu nhân lãnh những thơ
phạt đề gởi cho Bổn-báo.

Khá nhớ, khá nhớ!

THAI SỐ 33

Sự đời đã tốt lừa lòng,
Cớ [illegible] vào chốn bụi hồng làm chi.

Tên một con chim

Chấm thai số 29

Thân sao lắm nỗi bất bằng,
Liễu như Cung-quảng chị Hằng nghĩ nao.

Tên một thứ cây

Chưa vị nào đáp trúng:

Tôi ngưng đợi liệt-quí, vì câu thai số 29 có định thưởng y lời rao.

Khai Trương

Nghe tin M. Cao-văn-Hy mới lập tiệm bán trang vật tại Boulevard Bonnard, gần bên khách-sạng Nam-Hồng-Phát Saigon.

Bửa qua, 30 Juillet, sáu giờ chiều, mở tiệc khai-trương, quí khách đến trong ngoài đều chật. Trong hàng quí-khách dự tiệc; nghe nói có M Nguyễn-văn-Của và lịnh-lang là M. Nguyễn-văn-Xuân, quan hai Pháo-Thủ, tùng chinh diệt Đức-tặc mới về.

Bổn-Báo kính tâc lòng mến thầy đồng-bang chen bước vào đàng Thương-Mãi và chúc cho M. Cao-văn-Hy thạnh-lợi.

L. T. T. V.

Tự-vị Pétrus Ký

Cuốn tự vị Pétrus Ký Langsa dịch ra quốc-âm, in lần thứ nhứt đã hết lâu rồi Bởi nhiều vị muốn mua mà không có, nên nhà-in Union in lần thứ 2e édition giúp ích cho trong xứ. Tuy giấy cỏn mắt mặc lòng giá bán cũng không đổi Cứ mỗi cuốn sáu đồng (6$00). Mà vị nào muốn mua trả bạc trước bây giờ, lại đề cho nhẹ giá hơn năm các, là trả năm đồng rưỡi thôi.

Muốn mua cứ việc đề gởi ngay cho :

M. Nguyễn-văn-Của
Directeur de l'Imprimerie de l'Union, 157 — Rue Catinat — 157 Saigon.

Sanh nghề từ nghiệp

Tục ví sanh nghề từ nghiệp thật chẳng lầm. Kẻ đi máy bay thì bị máy bay, thả ba-lông thì bị ba-lông, làm thầy thuốc rắn bắt rắn thì bị rắn, làm nghề săn, săn cọp thì có ngày bị cọp.

Có kẻ hỏi Mộng-huê-Lâu : vậy chứ làm nghề thiên heo có bị heo hay không ? Mộng-huê-Lâu nghe hỏi, bèn cười hì-hì và đáp rằng :

« Làm nghề thiên-heo không bị heo mà bị chó ! »

Nghe qua, ai cũng lấy làm trái tai, vậy lại hỏi cớ, xin Mộng-huê-Lâu giải phân minh bạch. Mộng-huê-Lâu liền tiếp :

« Thật, lời tôi nói quả vậy, làm nghề thiên heo bị chó, chẳng phải nói ngoa, vì mới đây, có một vụ xảy ra, báo tới quan trên, chưa biết sao xử đoán.

« Một tên Khách-trú kia, vì lúc cách mạng đạp đổ nhà Thanh rồi, trong nước loạn ly ở an không đặng. Nghe nói Nam-kỳ dễ làm ăn, vác một cây đòn gánh tre đi qua, chừng về mua tỉnh Quảng-đông cũng nổi, bèn trôi ngược qua. Chẳng dè qua rồi không biết nghề gì làm ăn, chỉ biết có một nghề thiên heo, túng phải thổi ông quyền tổ-le, xách vòng rảo cùng làng xóm. Khá, làm quốc nghề mọn ấy cũng đủ mà đắp đổi tháng ngày.

« Bữa nọ, nghe nói miệt Gò-vấp nuôi heo nhiều, anh ta mới xách vòng lần tới. Mà thật, tới Gò-vấp mới vừa thổi tò-le, đã có nhà vườn kêu vào thiến.

« Nghe kêu, anh ta bon bon riết vào, giá cả xong, chủ nhà chỉ heo, anh ta bò vòng bắt cẳng. Đè nằm xuống, chơn thì đạp hai cẳng trước, chơn thì đạp hai cẳng sau, đạp cứng rồi mới rút chàng ra mổ. Chẳng dè lúc đang đứng chầu-hầu, khom lưng thiến heo, con chó nhà thầy Cách-mạng đâu tới bắt đồng loại mình làm dữ, động lòng, nóng ruột, vật thương kỳ loại, nhảy bình, táp Cách-mạng một miếng rủi nhằm chỗ nhược Đức....., Đức trọn....., đức tuổi.... ....đức mất cái đãy đựng sự nghiệp gia tài, đức cái túi nghành-thầu, anh ta bật ngửa.

« *Không có la, không có khóc, mà cũng không có lỗi, cứ việc nằm, nằm làm thinh, nằm chết tê, chết điếng, chết giấc trên vũng máu.* »

« Chủ nhà bảo làng tới khám rồi lật đật chở đi nhà thương điều trị. Chưa biết còn mất thế nào, làng có chạy tờ phúc bẩm ra quan Biện-Lý. Ấy có phải làm nghề thiên heo bị chó đó chăng ? »

Lời bàn : Loài thú chung một nhà còn biết thương nhau, bình nhau, trong cơn nguy hiểm, người mà chẳng biết thương người, há không biết hổ !

TRƯỜNG

Nguyễn-xích-Hồng

Hội thi bằng-cấp Tốt-nghiệp Annam (*diplôme d'études complémentaires*).

Có một trò đậu :

Lê-văn-Thọ (Trò nầy mới đậu bằng-cấp sơ học một năm rưỡi) décembre 1917. Nay thi đậu được hai bằng-cấp Tốt-nghiệp. Tốt-nghiệp Tây (B. E) và Tốt-nghiệp Annam (diplôme d'études complémentaires).

Hội thi bằng cấp sơ học (*certificat d'études primaires*)

Năm nay tuy bài thi thiệt khó song trường Nguyễn-xích-Hồng đi thi 14 trò đậu được mười.

Nota : Nhập trường tới đây (15 Août) có hai thầy dạy thiệt giỏi.

Lớp tư : M. Đặng-minh-Trứ.

Lớp năm : M. Nguyễn-văn-Tươi, mỗi thầy đều có hai bằng-cấp Tốt-nghiệp Tây (B.E) và Tốt-nghiệp Annam (diplôme d'études complémentaires).

Đoản-thiên tiểu-thuyết

II

Bà mẹ vẫn thường nói chuyện mất sách qúi ấy nên cậu bé Nguyên đoán ngay rằng nếu có thể tìm ra sách ấy đem về thì mẹ vui mừng biết là dường nào. Đã nhứt định như thế, cậu ta quyết tìm kiếm cho ra, không bao giờ nản chí được. Tội nghiệp, lại hỏi chủ nhà thì cái tủ sách bày giờ về tay một người buôn sách cũ. Thôi, về tay ai chớ tay buôn thì đã bán rồi còn gì! Nghĩ đến thế cậu bé đau lòng xót dạ lắm ! Bao nhiêu sách vở cậu ta được thưởng ở trường đem bán tất cả, để dành tiền để hoặc có gặp « sách gáy đồ » thì chuộc lại cho vui lòng mẹ. Bao giờ đi ngang qua hàng sách, nào cũng vào xem, hết ngăn nầy đến ngăn kia, họa may có gặp..

Một buổi chiều kia, lúc đi học về ngang một hiệu bán sách, vừa liếc mắt thì thấy một vật gì chói lói con mắt quá hơn là ngó đến điện ! Cậu bé, mặt tái xanh, tay rung lập cập, miệng luống cuống nói không nên lời, hai con mắt chớp lia, chớp lịa ! Chính đây rồi ! mà làm thế nào ? Tiền để ở nhà ; chạy về sợ tôi mất (xa lắm), mà có chạy lại sợ lỡ có ai trông thấy nó mua mất đi thì sao ? Khó nghĩ lắm ; người bán đòi đến bảy các bạc, sách vở bút mực cầm ở tay đây không thầm vào đâu cả ! Đánh bạo, bước lại rụt rè xin đề cái áo lụa mặc ở mình lại mà làm của tin ; mai sẽ đem tiền đền chuộc, xin cho lấy sách liền. Miệng thì xin thế mà bụng bảo dạ có lẽ họ không chịu, rung sợ lắm.

Người bán sách nói : « Bữa nào ta cũng thấy em đi học về ngang đây, thôi em đem cả sách và áo về, mai đem tiền trả. »

Ôi, sướng gì cho bằng, ôm lấy sách, không kịp cám ơn, bước vội ra đường, chạy về như gió.

III

Vừa chạy vừa dở sách ra xem thấy ở trang đầu có mấy câu sau nầy «Sách gáy đồ nầy để làm «souvenir» cho vợ hiền con thảo ta,.....» Huê ngày.. tháng.. năm 19..—T.P. ký.

Khi sớm mai cậu Nguyên đi học thì bà mẹ ra bộ yêu lắm. Bây giờ đem sách nầy về bà ấy sướng sôi vui mừng biết bao nhiêu ! Về đến nhà vừa gặp ông thầy thuốc trong cửa bước ra.

Cậu bé hỏi : «Sao ?...» Ông thầy mím miệng lắc đầu.—«Thế nào ? Quá lắm à ? » — «Ta không biết thế nào mà nói hãy giờ ! » — «Hừ, tôi có phép chữa khỏi cho ông xem ! » Nói xong cậu bước ngay vào buồng. Bà mẹ nằm nhắm mắt, cậu ta ngồi cạnh giường, đợi.....

Lúc cậu Nguyên thầy bà mẹ cựa quậy gần như mở mắt mới sẽ sẽ đọc mấy câu tựa hồi nầy : «Sách gáy đồ nầy để làm sau....» Bà ấy giật mình, hỏi : «Ai dạy cơn câu ấy, hở con ? Hay là con nghe ai đọc ở đâu ? » — «Thưa mẹ, con đọc....» — «Ở đâu ?.. Bao giờ ? » — «Thưa, con đọc ở sách nầy đây.»

Bà ta chụp lấy quyển sách, nhìn đi nhìn lại rồi ôm cả sách và đầu cậu bé vào lòng, hôn lấy hôn để.....

Sáng hôm sau ông thầy thuốc lại đến thăm. Bà ta đương xem sách, vội vàng giấu xuống dưới gối.. Ông thầy thuốc

---

N° (79) FEUILLETON DU 1er AOUT 1919.

ROMAN

OÁN HỒNG-QUÂN

Phùng-kim-Huê

(*Ngoại-Sử*)

HỒI THỨ TƯ (*tiếp theo*)

Triệu-bất-Ưu nói : « Tưởng chi chớ như việc nồi chim ở đời mấy ai tránh khỏi. Như cố-giao chẳng cậy đến tôi mà rằng, chớ cố-giao mà cậy đến tôi, lẽ nào tôi bỏ qua cho đành sao cố-giao ngần ngại. Nầy (*vả nói về mác tài*) bạc đây, cố-giao lấy đỡ trăm đồng về xài, rồi sáng ngày cố-giao lên đây đi với tôi, tôi kim chỗ xứng đáng cho cố-giao giúp việc. »

Á-Xôi cực chẳng đã phải thò tay tho lấy của Triệu-bất-Ưu, chớ trong lòng rất thẹn. Lấy bạc và cảm ta Triệu-bất-Ưu rồi hỏi : « Chẳng hay Triệu-huynh dẫn tôi mai lên đặng đi đâu ?

— Chẳng đi đâu khác hơn là đi về việc bổn-phận của cố-giao. Nhơn dịp có tên Hồng-Khoang là tay cự-phú ở Hướng-cảng mới qua, lập hãng lớn, cử tôi làm Trang-sư cho hãng, tôi tính đem cố-giao xuống đó, trước là làm quen với Hồng-Khoang, sau tiến cử cố-giao cho Hồng-Khong dùng làm người thay quyền chủ hãng. Tôi tưởng không lý Hồng-Khoang đành phụ lời tôi, vì tôi có ý coi trong hãng chưa có người, lại tôi cũng nghĩ cố-giao vào đó giúp việc ắt xong, lương một tháng ba trăm rưỡi, bốn trăm đồng, lẽ nào không túc dụng. » Á-Xôi mừng, liền đứng dậy lấy lời cảm ta Triệu-bất-Ưu mà rằng : « Nếu đặng vậy thì may mắn cho tôi và Triệu-huynh ngàn năm ghi tạc ».

Dứt lời, Á-Xôi từ giã Triệu-bất-Ưu mà lui chơn, về thuật hết sự tình cùng Kim-Xuyến. Kim-Xuyến lấy làm mừng cùng. Sáng ngày, Kim-Xuyến dậy sớm thức Á-Xôi đặng mà lên đi với Triệu-bất-Ưu kẻo trễ. Á-Xôi dùng đồ điểm tâm, rồi sửa soạn ra đi, tới gặp Triệu-bất-Ưu đang đề xe sẵn đợi. Chào mừng nhau xong, Triệu-bất-Ưu liền mời Á-Xôi lên xe, rồi biểu tên sốp-phơ quảy máy : Rột... Rột... xịt xịt, xịt xịt, xịt-xịt, chỉ đàng mà xông thẳng tới. Chưa quá năm phút đồng hồ, xe đã quanh đàng mé sông, ngừng trước một cảnh nhà ba tầng vọi vọi, một dãy gang-giang, ngoài thì cửa kín tường cao, trong sân thì trồng hoa đua nở. Xuống xe, thẳng vào trong, thấy chưng dọn những đồ trọng giá, nghi tiết xem hơn thế nhà vua, thật là cự phú trong đời, chẳng kém gì họ Thạch.

Triệu-bất-Ưu trao thiệp cho người nhà vào báo tin, giây phút trong bước ra một người trạc chừng năm mươi, bộ tịch vậm vỡ, ăn mặc nghiêm trang, tiếp cả hai vào, bày rượu đãi đằng nói cười vui vẻ. Triệu-bất-Ưu mới trình Á-Xôi làm quen với Hồng-Khoang, rằng : « Người nầy là anh em học một trường với tôi, thi đỗ quan Bác-vật. Tôi dòm thấy trong hãng lớn của ông chưa có người thế hành, tôi xin tiến cử người bạn thiết của tôi cho ông dùng, cũng như ông dùng tôi vậy ».

Hồng-Khoang liền đứng dậy bắt tay Á-Xôi mà bùa-sua, và đàm đạo cùng Á-Xôi đôi đôi rồi nói cùng Triệu-bất-Ưu rằng : « Ông chẳng tiến cử mà rằng, chớ ông có đang tiến cử cho tôi, thì tôi xin lãnh cho, có sao. Từ ngày lập hãng ra tới giờ, tôi trông có người xứng đáng phụ thác việc hãng đặng tôi thong thả nghỉ ngơi, vì tuổi cũng đã cao, gối dùn lưng mỏi, mà từ ấy những nay chưa chọn đặng ai mà may có Trang-sư tiến cử hiền-hữu Á-Xôi cho tôi, thật tôi cảm ơn và mừng hết lớn. Từ đây, tôi phú hết việc trong hãng cho Á-huynh coi mà điều độ. »

Triệu-bất-Ưu và Á-Xôi đồng cảm ơn Hồng Khoang, rồi ngồi lại chuyện trò, giây phút mới giã từ trở bánh.

Triệu-bất-Ưu đưa Á Xôi về nhà ; lúc tới nhà xe ngừng, Kim-Xuyến nghe, lật đật chạy xuống lầu mừng tiếp. Đứng nơi thềm, Kim-Xuyến nói chuyện với Triệu-bất-Ưu, mà chị em nhìn nhau không đặng. Triệu-bất-Ưu đi rồi, vợ chồng mới đem nhau lên lầu đàm đạo.

Phùng-kim-Huê nghe nói Á-Xôi an chỗ rồi cũng mừng thầm, song chẳng nói ra mà cũng không bỏ nghề bán bánh. Cũng cứ việc làm bánh Ếch-lá-gai đội đi bán như thường. Còn Á-Xôi từ đây, mỗi ngày tới hãng hai lần, Kim-Xuyến ở nhà đóng cửa gài then, lo việc trong, chẳng hề bước chơn khỏi cửa. Xướng tùy phải đạo, loan phụng hòa minh, cơn bỉ cực hết rồi, hồi thới lai đã tới.

Ngày tháng như thoi đưa, Á-Xôi giúp việc hãng Hồng-Khoang kể đặc trót năm, vợ chồng cảm nghĩa Triệu-bất-Ưu, tình liên lạc càng ngày thêm khắn khít. Kim-Xuyến cũng có khi nghĩ đến Triệu Trang-sư mới hồi với mình, lại nực mùi trùng tên với em mình, song mỗi ngày mười ngày, nếu chẳng đàm hỏi. Còn Phùng-kim-Huê thường nghe Kim-Xuyến nói tên Triệu-bất-Ưu cũng sực nhớ đến con mình, gởi cho Bức-tinh-mục thuở mình mắc nạn, song danh giá người cao trọng, phận mình lắm cơ hàn, nên nghi thì để lòng cũng không tiết lậu. Còn Á-Xôi trước đã có ý coi vợ mình với mụ gánh nước giống lạc nhau, nay gặp Triệu-bất-Ưu nhìn gương mặt cũng không sai một nét. [illegible] song cũng chẳng hỏi [illegible] nghe Triệu-bất-Ưu, bữa nọ nói chuyện độc ẩm trước mười tám năm, biết mẹ người là Phùng-kim-Huê thọ hàm oan vượt ngục. Nghe lời tên Phùng-kim-Huê thì nhớ tích Phùng-kim-Huê đốt nhà-máy giết cha mình, nhưng mà chưa biết Phùng-kim-Huê nầy phải là Phùng-kim-Huê ấy chăng, e nhìn nói lỡ lời, làm lạc mích lòng cố hữu. Xét vậy nên cũng làm thinh, để lòng, duy có Hồng-Khoang chẳng nhìn biết ai đặng cả thảy.

(*Còn nữa*) MỘNG-HUÊ-LÂU

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương nầy

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bào-chế sư, *kế nghiệp*

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân- tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.
Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène ngài sẽ gởi cho không.

thấy con mắt bà tỉnh táo, nét mặt hớn hở và bộ mạch đã khá lắm thì cho là lạ vô cùng, không hiểu vì cớ gì cả.

Từ ấy căn bịnh bà một ngày một giảm; cách một tuần lại được sức khỏe như thường và có thể làm ăn nuôi miệng và sắm đồ cách vở cho cậu Nguyên đi học.

Cậu bé cứu được mẹ xong rồi không còn bận lòng lo về việc gì nữa, chỉ chuyên đêm ngày nâu sử xôi kinh mà thôi. Học càng ngày càng giỏi, không bao lâu, công thành danh toại, lại hết sức hết lòng phụng sự mẹ già cho đến trăm tuổi.

Vậy mới gọi là mẹ hiền, con thảo.

NGOẠI (*Faifo*)

THUỐC HAY

(*Le meilleur des médicaments*)

Nếu chư-tôn đau tỉ vị, ăn không được bền, trong bao tử hay bào bọi khó chịu, biếng ăn thì chư-tôn hãy mua rượu **Quina Gentiane** *mà uống một ly nhỏ trước bữa cơm, rồi sau bữa cơm uống một ly nữa.*

Rượu nầy có bán trong các tiệm hàng-xén

TRẠI THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN

Miehel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn cẩm-lai, trắc, gõ đóng các món theo kiểu kim thời.

Bàn Bàn ăn { mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không mặt gõ liền bốn kiểu.

Tủ áo { mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không mặt gõ liền, bốn trụ, một trụ.

Bàn lầu 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn viết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cẩn hay chạm vàng ba, hai, một, vân, vân.

Qui ông muốn đặt xin gởi kiểu hay là đến tại nhà tôi lựa mua đồ có sẵn.

LỜI RAO

Kính lời cho Lục-châu và chư vị dùng rượu đặng rõ: kể từ ngày mồng một tháng Juillet *1919*, thì những người khách-trú và Annam đặt rượu tại Nam-kỳ sẽ thôi bán rượu của công-xy Langsa nữa, chỉ lo bán rượu nếp của mình đặt theo cách thức của Annam thuở giờ,

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đặng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đến khi vân vân, nói tắc một đều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách dễ trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay mà suy tính và hãng nầy sẽ chỉ các đều cần ích cho, hoặc đưa coi kiểu thứ (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng cớ rằng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Lò Rượu Đông-dương

LỜI RAO

Hội nhà-máy Langsa đặt rượu trong cõi Đông-dương kính rao cho bá-tánh hay rằng: kể từ ngày 1er Juillet 1919, nhà-máy rượu sẽ đứng bán rượu của lò đặt ra cho các quán bán ngay như vậy, lợi cho chủ quán, lợi cho người uống rượu vì rượu ngon mà giá lại nhẹ.

Hãng đã lập tiệm nhanh trữ bán trong châu-thành các tỉnh và trong các quận lớn thuộc Nam-kỳ và Cao-man.

Muốn hỏi đều chi, xin hãy do nơi tiệm số 2 và số 4, đường Lareynière. Chợ-lớn, hoặc nơi lò rượu Chợ-lớn Bình-tây.

QUẢN TÍN KÝ ĐẠI DƯỢC PHÒNG

CHỦ-NHƠN: LÊ-TOẠN

60, RUE DE CANTON, 60 — CHOLON

Bổn-hiệu có trữ bán các thứ thuốc rất thần hiệu kể ra sau đây, mỗi hộp thuốc đều có chỉ cách dùng rất rành rẽ, nếu vị nào muốn xin Catalogue hãy viết thơ cho hay, Bổn-hiệu có gởi tại nhà **M. Thái-kỳ-Sơn ở đường Pellerin số 23.** *— Saigon, bản giùm thuốc của bổn-hiệu, chư quí vị trong Lục-châu có cần dùng thuốc chi, hãy viết thơ cho hay, sẽ gởi cách Contre Remboursement, tiền gởi về chủ mua hà-chu.*

DƯỠNG TÂM NINH THẦN HOÀN

(THUỐC BỔ TÂM AN THẦN)

Phương thuốc nầy chủ trị lo lắng quá độ, hao tổn tâm huyết, đêm ngủ chẳng ngon, tinh thần bãi hoãi, giảm sức uống ăn, bàng hoàn thân thể, tỷ vị suy nhược, hay mệt hay quên cùng bởi học hành quá sức, dầm sương giải nắng, buồn bán nhọc nhằn, ngồi cả ngày, đi cả buổi, mệt nhọc tinh thần, các chứng về lao tổn dùng đến thuốc nầy, rất nên thần hiệu, bổi nhuận tâm can, điều hòa huyết mạch, tỏ tai, sáng mắt, định chí an thần, bổ ích nguồn khí, thêm sức sống lâu.

Mỗi hộp 6 hoàn giá sáu cắt. . . 0$60

Còn một thứ nữa có thêm nhiều vị thuốc tốt, và hộp bằng cây mun.

Mỗi hộp cũng 6 hoàn giá . . 1$00

SÂM NHUNG BỔI NGUỒN VỆ SANH HOÀN

(THUỐC BỔ NGUỒN KHÍ TRƯỞNG SANH)

Phàm con người mỗi mỗi bẩm thọ chẳng đồng, tư chất đều khác nhau, hoặc bởi phần tiên thiên bất túc, hoặc nhơn phần hậu thiên tiếp đưỡng thất thường mà sanh bịnh hoạn, bởi tại sơ thất nơi phần bảo thân, nên tiệm tôi hiệp chế phương thuốc nầy hòa hưởn, không mạnh không công kích, chủ trị bổ nguồn khí nhuận huyết sanh hóa tinh thần, mạnh mảng da thịt, an tâm ích thận. Như có bịnh dùng thì tiêu bịnh, còn không bịnh dùng đến lại càng bồi bổ khí huyết, sống lâu nhờ đại, mạnh sức mau con, thiệt là một phương vệ sanh để giúp đời làm báu lạ.

Cách dùng có chỉ trong toa.

Mỗi hộp một hoàn lớn giá một đồng 1$00
— hai hoàn nhỏ — 1$00
— bốn — một đồng hai 1$20

SÂM NHUNG BỔ THẬN HOÀN

(THUỐC BỔ THẬN GIA TÂM NHUNG)

Dám tưởng trong thân thể con người, thận là cội rễ, nếu phần tiên thiên hao kém, hậu thiên thất dưỡng thì phải mau dùng thuốc mà bồi bổ tinh thần mới đặng mạnh giỏi. Nên tiệm tôi tận lòng hiệp chế hoàn thuốc nầy công hiệu hạng nhứt điều hòa huyết mạch bổ thận tráng dương, tụ nhuận mặt mày, khỏe hòa tỉ vị, bồi khí sung thần, hoặc bởi sắc dục nhọc nhằn, mộng mị di tình, bạch trược, lâu, dầm dề, mồ hôi lai láng, hoặc hạ nguồn suy nhược, thận kém tinh hàng, cử động yếu ớt, lỗ tai chảy nước, mỏi gối đau lưng. Các chứng về hư tổn mà sanh, dùng đến thuốc nầy dường cây khô đượm nhuận mưa móc, sung túc tinh thần nở nang da thịt.

Mỗi hộp 6 hoàn giá sáu cắt. . . 0$60

Cách dùng có chỉ trong toa.

Còn một thứ nữa có thêm nhiều vị thuốc tốt, và hộp bằng cây mun.

Mỗi hộp cũng 6 hoàn giá . . . . 1$00

HÓA ĐÀM NINH PHẾ CHỈ KHÁI TÁN

(THUỐC HO VÀ BỔ PHẾ TÁN ĐÀM)

Vả bịnh ho là bịnh hay biến ra nhiều chứng nguy hiểm không kể xiết. Nếu thuốc không hay thì khó trị. Tiệm tôi có chế phương thuốc nầy để trị bịnh siễn, bịnh ho chẳng luận lâu mau, hoặc phong hàn tà khí sanh ra ho, dùng đến liền thấy công hiệu. Thuốc chế không mát không nóng, đờn bà có thai, người lớn con nít chỉ đều dùng được cả. Thật là một phương thuốc trị bịnh ho hạng nhứt trên đời.

Mỗi gói giá một cắt . . . . 0$10

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

TÊN CÁC THỨ CÂY		BỀ HOÀNH VÀ TRƯỜNG: CÂY CƯA CHUỒNG	BỀ HOÀNH VÀ TRƯỜNG: GỖ SÚC	GIÁ THƯỚC CHUỒNG: GIÁ CÂY CHUỒNG	GIÁ THƯỚC CHUỒNG: GIÁ GỖ SÚC KHÔNG VỎ
Cây để làm bàn, ghế, cất nhà v. v.	Sao	033×033	0m45	25$00	
	Cẩm-xe	»	0 45	32 00	25$00
	Dầu thông	»	0 45		18 50
	Trắc				

LOẠI CÂY TRÀM	BỀ TRƯỜNG	BỀ HOÀNH	TỪ 100	GIÁ
Cây cồng	1m50	Từ 0m10 đến 0m12	100	5$
»	2 00	» »	100	7
»	2 50	» »	100	9
»	3 00	Chở tới bến Saigon 18$	100	11
»	3 50	» » »	100	14
»	4 00	» » » 28	100	18
»	5 00	» » » 40	100	25

CÁC MẶT THỔ SẢN		CÂN TA	GIÁ BẠC
Củi lò		Thước chuồng	1$00 tới 2 00
Cây tràm 0m45 tới 0m50		một	2 00
Cây để nhuộm	vặng	»	2 00
	vang lợt	»	2 50
	đỏ	»	1 50
Gạch tiều		một muôn	85.00
Gạch Bắc-kỳ		một ngàn	150.00
Gạch Hồng-mao		»	150.00
Gạch xi-măn	đặc hạng nhứt	một trăm	6.50
	đặc hạng nhì	»	3.50
	có lỗ	»	6.50
Đầu khấu	hạng nhứt và hạng nhì	60 kil. 4	200 tới 300
Cao-su	rừng	»	20 » 30
	annam	»	Nominal
	Lào	»	»
Vôi bột			0.95
Vôi cục Bắc-kỳ		100 kil.	1.35
Sáp ong		60 kil.	70 » 85
Heo sống		100 kil.	27 » 33
Dừa khô		68 kil.	8.00 » 10.00
Sừng	trâu	»	10.00 » 11.00
	bò	»	27 » 29
	nai	»	27 » 29
Bông	không hột	60 kil. 400	47 » 49
	còn hột tùy hạng	63 » 420	11 » 13
Tôm khô không vỏ, hạng nhứt		60 » 400	40 » 46
» hạng thường		»	25 » 35
Tôm khô còn vỏ		68 kil.	20 » 25
Vảng nhựa, số 1		60 » 400	130 » 1 50
» số 2		»	100 » 130

PHARMACIE SHANGHAI

TRỒNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

M. TRIỆU-CƯƠNG, CHỦ NHƠN Ở ĐƯỜNG MARINS, SỐ 188 CHỢLỚN VÀ Ở ĐƯỜNG BOULEVARD GALLIÉNI, SỐ 3 SAIGON

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhản « Con Bướm-Bướm » làm tin, chư vị có mua thuốc của tiệm tôi, hẳy nài cho được cái nhản « Con Bướm-Bướm » mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻo lầm thứ giả uống vào thêm hại :

Bổn Dược Phòng có gởi thuốc tại nhà M. THÁI-KỲ SƠN, ở đường Pellerin, số 23—Saigon, bán giùm g giá của tiệm tôi, chư qui-vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi xin viết thơ cho hay, sẳng lòng gởi cách Contre remboursement (Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lảnh thuốc). Còn tiền gởi về thân chủ phải chịu.

HUÊ LIỂU CHỈ THỐNG THANH ĐỘC HOÀN

(7) *(Thuốc trị các chứng sang độc)*

Chứng sang độc (Huê-Liểu) là một chứng hại to, hể nặng thì hại cho chủng tộc, còn nhẹ thì hại bổn thân ; há ai lại không biết gọi là bịnh sang độc hay biến nhiều chứng bịnh rất hiểm nghèo ; hoặc là dương mai, hoặc là mọc mục cùng mình, hoặc nơi đầu âm lở, hoặc nơi dương vật có mục như ghẻ trầy lở, hoặc ngứa nhứt, hoặc lậu độc các thứ ghẻ về chứng sang độc thì đều làm hại cho thân thể nếu không gặp thuốc cho thiệt hay mà trị thì độc nhập vào xương cốt làm cho nhứt gân, mỏi tay mỏi chơn, đi đứng chẳng yên, sanh ra mất máu, mặt mày xanh xao, khô khan tì vị.

Cho nên Bổn-Dược-Phòng xét kỷ mà chế hườn thuốc nầy dễ dể uống, mà mùi lại thơm ngọt, dùng liền thấy công hiệu như thần, dám chắc chẳng có thuốc nào hơn đặng ; phàm bịnh sang độc bất luận đờn ông, đờn bà, già hay trẻ hể mang chứng sang độc như đã nói trên đây bất luận lâu mau hể dùng đến thuốc nầy liền tiêu tàng các thứ độc, liền lạt da thịt như cũ, hết nhứt hết mỏi mà lại trừ tuyệt gốc độc trong mình, không còn tái phát tại nữa, mà lại khỏi lo bề hậu tự về ngày sau. (Là sanh con mạnh giỏi luôn luôn).

CÁCH DÙNG : Mỗi lần uống một muỗng với nước trà, mỗi ngày uống hai lần, sớm mai thức dậy uống muỗng, và tối trước khi đi ngủ uống một muỗng. Mỗi hộp đều có một cái muỗng riêng của Bổn-hiệu, chư qui-vị muốn mua hãy coi cái nhãn « Con BƯỚM-BƯỚM » mới là thiệt thuốc của Bổn-hiệu. Tại Saigon, nhà số 23 đường Pellerin, có trữ bán lẻ

THIỆT GIÁ :

Mỗi hộp . . . . 1$50

NGŨ LÂM BẠCH TRƯỢC DƯỢC HOAN

(THUỐC ĐAU LẬU)

Thầm tưởng những bịnh sanh độc lây nhau là do nơi việc phòng sự quá độ sức không đủ mà gắn gượn cuộc phong tình, nhiểm thấp khí, nhiệt độc mà sanh bịnh đau lậu, đái gắc, nước đái đục hoặc đỏ, hoặc vàng, nóng nảy, ấy là những chứng đau lậu chắc chắn. Bổn đường xét kỷ chế ra thứ thuốc nầy chọn ròng thuốc tot tẩn hỏa binh không nhiệt, không hàng, bất luận người yếu kẻ mạnh chi có bịnh đau lậu, dùng đến liền thấy thần hiệu, bồi bổ nguơn khí, tiêu tàng giống độc. Con trai đau bịnh nầy trong lỗ đái nhứt. Dùng đến thuốc nầy hay lắm. Đờn bà có huyết bạch, cũng trị được cả, uống vào khỏi sanh ghẻ sanh chốc khỏi bịnh huê liễu, lại tuyệt nọc độc khỏi uống thuốc trừ căng. Bịnh nhẹ dùng chừng một hai lần thấy mạnh. Còn bịnh nặng thì bốn năm lần liền dứt, không đau đi đau lại nữa. Những khách ham vui ai dám chắc khỏi đau lậu, nếu rủi ro vương nhằm các chứng nói trên đây mau dùng thuốc nầy trong một ve mạnh tức thì. Thiệt là một phương thuốc sang độc bực nhứt trên đời.

Cách dùng có chỉ trong toa.

Mỗi ve giá là 0 $ 40. —12 ve giá là 4 00

CÁCH DÙNG :

Ngày thứ nhứt mỗi ngày 1 ve, ngày sau mỗi ngày uống nửa ve chia làm 3 lần, sớm mơi, trưa và tối khi đói bụng nên uống.

Cữ-ăn: Đồ độc, rượu, tôm, cua và phải cử đừng ngủ với đờn bà.

XA-BONG MAT-XAY

Tốt bằng các thứ xa bông Mạt xay thiệt bên trung tượng mà giá rẻ hơn

Hiệu con chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty

(HÃNG ...)

346 bis, Rue Lefèbvre, Saigon

AGENTS EXCLUSIFS

CÓ MỘT THỨ NẦY MÀ THÔI

(Il n'y a que lui)

Có một thứ rượu Rhum mana nầy hay trừ bịnh rét, nóng lạnh hay làm cho tì vị, hèn lâu hay trừ bịnh yếu nhược và thiên thời. Rượu nầy rất đại danh, thiên hạ rất chuộng và lại tốt hơn các thứ rượu Rhum khác.

Hãy coi cho kỷ kẻo lầm thứ giả và phải nài cho phải cái ve có dán nhản trắng như hình kiểu đính nơi bên đây.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật

PILULES FOSTER

Remede spécial pour les maladies des reins et de la vessie

福德氏秘製保腎丸

[illegible]

(Pilules Foster pour les Reins)

[illegible]

(Pilules digestives Foster)

La Véritable Marque

(Etiquette jaune.)

PRIX : 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

NHA HÀNG

Nam-Thuận-Phát

LÊ-VĂN-LÊ *kế nghiệp*

Góc đường Pellerin-Espagne số 69—SAIGON

Kính,

Mời viên-quan quới-khách thừa nhàn đến nhà hàng tôi hứng tửu và dùng bữa trước là đặng vừa ý quí viên sau giúp tôi nên việc.

Từ ngày vào kế nghiệp, tôi đã sửa sang nghỉ tiết và sắp đặt mọi việc lại như mới. Chẳng những vật thực đủ mùi đủ vị, cách tiếp đải qui-khách rất trọng hậu

Tôi lại có lập riêng một phòng, để khi có qui cô qui bà vào ngồi dùng bữa hoặc giải khát cho xứng đáng.

LỜI BÁO CẦN KÍP

Chư khán quan chớ tưởng lầm rằng hút thuốc nhiều thì phải mang bịnh, mình mang bịnh là tại mình không biết lựa thuốc mà hút, bạ thứ nào hút thứ nấy làm sao không hại.

Chư khán quan khá hút được thứ thuốc **Cigarette Diva** *cho thường, muốn hút bao nhiêu cũng vô hại, mà lại thơm tho nhẹ nhàng trong cổ.*

Có bán trong các tiệm hàng xén.

Pháp-Việt Khách-lầu

(HÔTEL DE FRANCE)

Nº 157 Rue Catinat Saigon

HUỲNH HUỆ KÝ, QUẢN LÝ

Kính cùng quí ông quí bà rõ, là chủ tiệm ngủ Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-lý tiệm ngủ Pháp-việt Khách-lầu số *157* đường Catinat, tôi mới sửa lại cho vừa ý quí ông và quí bà, phòng rộng mát, sạch sẽ, có dường sắt, ván gõ, nước trà và có chỗ tắm gội thong thả, xin quí ông quí bà thừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lầu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng tiếp rước qui ông qui bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24 giờ	1$60
Hạng nhứt	24 «	1 40
— nhì	24 «	1 20
— ba	24 «	1 00

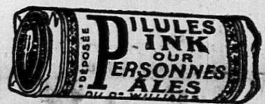

CÂN BẠI PHỤC KIỆN

Mỗi người đều biết rằng : Thuốc Pilules Pink nó hay bổ huyết. Trong các vị thuốc thiệt có một mình nó bổ huyết hơn hết, cho nên có một ông danh-sư kia, khen nó mà nói rằng : *Mỗi hườn Pilules Pink là mỗi cục máu.* Tuy đã 20 năm nay thứ thuốc nầy có danh trong trào ngoài quận mặc lòng, mà cái sự nó bổ cân coi vọi ít người chưa rõ, chớ việc bổ huyết bổ cân đồng giỏi cả hai

Đời nầy là đời thiên-hạ đang đua chen làm ăn lực bạc, cho nên cân cốt phải hao mòn, bởi ấy cho nên ai ai cũng phải biết rằng sẳn có trong tay một vị linh-đơn rất hay, làm cho những bợm bị chư hư bá tổn được trở nên khương cường tráng kiện.

Ta đã biết rằng : nội đám thầy thuốc đều rõ thuốc Pilules Pink hay bổ cân, nhưng vậy mà chưa đủ, ta ước sao cho mỗi người biết nó cho rõ, đặng mà tự chuyên tự trị, đặng có ngày nào vương mang bịnh hoạn để mà uống chẳng cần gì hỏi ai.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trữ tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50 ; 6 hộp 17 quan 50.

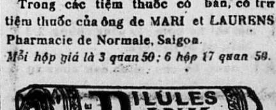

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIỆT-NGHIỆP NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẶC DANH CÔNG TY TU, BỔN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-lý : ông André Berthelot —Chánh Tổng-lý : ông A J. Pernotte

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare

Chánh hằng ngánh tại Pékin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

HẰNG NGẢNH TẠI Shanghai, Tiên-Tsin Hongkong và Saigon.

Có đặt Thông-quán (Correspondants) khắp toàn cầu, nơi các xứ phiền-thạnh.

Chủ hẳng : TẠI PHÁP-QUỐC.—Société Générale pour développer le Commerce et l'Industrie en France (Thương-mải kị-nghệ ban bố đại công-ty).

Tại Luân-Đôn ; ĂNG-LÊ.— Hẳng London County et Westminster Bank Ld.

Tại Mỹ quốc : (New York Huê-Kỳ). — MM. Redmond et Co.

Hằng ngánh Saigon

8, quai de Belgique và 2, rue d'Adran

Tính toán các thứ sổ sách nhà Băn.

Tính tiền (dủ thiếu) bằng phiếu cho vay bằng bạc đồng (piastres) lời hai ly 2%

Tính tiền (dủ thiếu) bằng tiền quan (francs) có thế thối lại bằng phiếu vay, hoặc cấn trừ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc, lời hai ly rưởi (2 1/2%)

Tính tiền gởi vào Caisse d'Epargne (Kho Tiết-kiệm) hoặc bằng tiền quan (francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức ...

Gởi tiền có định lệ, hoặc tính bằng tiền quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thương nghị).

Trả nợ thế có tiền đầu (Escompte) và lảnh đòi nợ các giấy tờ về việc thương-mải.

Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques.) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiền-thạnh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn-nợ (Bourse) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế chưn hàng hóa cũng là cân khế.

Tổng-lý

A. BERTHIER.

Số 654

LE

quản- tử

okhông.

-dương

đặt rượu nh rao cho ày 1er Juillet đừng bán cấc quán chủ quán. u vì rượu

nh trữ bán n và trong kỳ và Cao-

hãy do nơi. Lareynière, u Chợ-lớn

CHUÔNG	GIÁ GỖ SỨC KHÔNG VỎ
	25$00
	18 50

GIÁ
5$
7
9
11
14
18
25

BẠC

2 00

XA-BONG MAT-XAY
ĐEN

Tốt lắm rẻ lắm

Hiệu con Rồng

HAO-VINH Công-ty
(HÃNG ANNAM)
146 bis, Rue Lefèbvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

SOCIÉTÉ DES TABACS
DE L'INDOCHINE
(Đông-dương Yên diệp Công-ty)

Tư-bổn: 6.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và công-xưởng tại **HANOI**

Đồn-điền trồng thuốc lá tại **KIM-XUYÊN** và **VĂN-KHÊ**

Hiện có những thứ sau nầy gởi bán trong các hiệu :

XÌ-GÀ.
NINA.
Thuốc chưa vấn :
COQ (Con gà)

Thuốc vấn :
FAVORITES.
MÉTROPOLES

vân vân

Và thứ thuốc lá vấn, chiêu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

KHOÁN CHẤT THỦY
(Nước suối tinh thạch)

VICHY VICHY ÉTAT

PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên ve và nửa ve. | Trị bịnh đau Thận, bịnh đau Bàng-quang, bịnh Phong Thạch-lâm-bịnh (Kẻ) — Đau mấy chỗ Ruột-lão.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan và bịnh đàm.

VICHY HOPITAL trị bịnh thương tì, trường nhiệt

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho trúng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TỀ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đọn nước nịt (Mét-khi-chất).

GRAVURE
SUR MÉTAUX ET MARBRES

TIỆM KHẮC CON DẤU
CORDONNERIE. — CHAPELLERIE
Tonkinoise
TIỆM ĐÓNG GIÀY

Tôi mới lập thêm một Tiệm đóng giày và bán nón theo kiểu Langsa tốt có commandé đủ các mẫu da, chư quí vị muốn dùng xin cứ viết thơ cho tôi mà lấy mẫu da và lấy (Catalogne) mà coi kiểu có giá cả hẳn hòi.

Vị nào muốn mua sỉ sẽ có giá riêng xin viết thơ thương nghị.

NGUYỄN-CHI-HOÀ,
87 Rue Catinat, Saigon.

Cách làm mau tế tiền

Viết thơ cho Hãng Annam, Hão-vinh Côngty, 146 bis Rue Lefèvre, biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lảnh nơi nhà dây thép) một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lê-Tiên, tốt nhất trong cõi Đông dương, giá là mười lăm đồng (15$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0$20) — mỗi ve lời 5su, một trăm ve lời 5 đồng bạc.

Bán một hộp lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc !

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm tế tiền, nồng lắm. Bang đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu !

Cho không ! Hãy coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua dầu trước, Hãng Annam Hão-vinh Côngty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xàbông mạt xây thiệt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cõi Đông-Dương *hay là* một ve dầu thơm Essence pour Lotion : Eau de Cologne. Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy), tùy thích ai muốn thứ nào cũng được !

Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm tế tiền nồng lắm ;

Hãng Annam, Hão-vinh & Cº,
146 bis Rue Lefèbvre Saigon.
Kính đồn.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ lâm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y GUILLIÉ lấy làm thần hiệu trong những bịnh HƯ PHẾ, đau trong TÌ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, HẾT VỐ DA, hoặc CHỚI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DAI, BỊNH CÚM, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÃI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XÒ rẻ tiền và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XÒ
nổi sáng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chánh chỗ trữ thuốc nầy là nhà : PAUL GAGE FILS, nhứt hạng bào chế y sanh, đường GRENELLE St GERMAIN mốn bài số 9, ở tại đô thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN.

Có MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ SÚNG VÀ LÀM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne
Mà thôi

Có Bán SÚNG đủ thứ và đủ kiểu. BÌ. THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. Bổ đã rẻ lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vầy ;

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.

Maes F. MICHEL, CAFFORT Successeur 36 đường Catinat SAIGON

Certifié le tirage à mille quarante ex.
Saigon le 14 Août 1919

Saigon — Imp. de l'Union
L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA